

Valašsko je kraj slivovice, ale také sušeného ovoce

Valašsko – Ovocná pálenka, slivovice, je symbolem, který k představě Valašska patří asi stejně jako bača s ovce. Kdo si však myslí, že plucaňa s trnkovicú patří k Valachovi odedávna, mýlí se.

Ovocné stromy se zde sice pěstovaly, kam až lidská paměť sahá, ale ovoce pomáhalo přežít po staletí tuhé zimy všude tam, kde se moc nedařilo obilí.

SUŠÍRNY NA OVOCE A LEKVÁRNĚ

A tak stranou každého většího gruntu stávaly malé zcela typické stavby – sušírny ovoce. Podzim co podzim v nich sušáři zakládali ohně, které po mnoho týdnů nevyhasly, a sousedé se scházeli se svou čerstvou úrodou, aby ji proměnili v komoditu trvanlivou. Kde se pěstovalo víc švestek, tam bývala součástí sušírny i lekvárna, samostatná pícka s měděným kotlem, ve kterém se smažila povidla. Přebytky se daly výhodně zpeněžit, a přinášely tak do místní ekonomiky založené na naturální směně tolik potřebné peníze. Až se sklonkem 19. století přišly se sušeným ovocem starosti, protože trhy ovládly sušené švestky z Bosny, kterým velikostí ani chutí ty valašské nemohly konkurovat.

VÝROBA KVALITNÍ PÁLENKY

Valachovi tak pod stromy obtěžkanými bohatou úrodou vyvstala nutkavá otázka: Kam s ní?

Venkovanům se s problémem náhle přebývajících úrody snažily pomáhat nově vznikající hospodářské spolky, které rozjely kampaň k propagaci výroby domácí pálenky.

To neznamená, že dříve byl na Valašsku alkohol tabu. Ten tu byl věčným společníkem hladu a bídy a jak vzpomínají pamětníci, „pilo sa v každé chalupě“. Po celém Valašsku se výroba kvalitní pálenky z ovoce rozšířila z Horního Vsacka až počátkem dvacátého století, jak dokládají rady takzvaných polních kazatelů, kteří o propagaci výroby kvalitních ovocných destilátů usilovali.

Snažili se zkrátka přeučit místní pijáky, navyklé na kořalku či mnohde jen líh svařený s vodou, na konzumaci alkoholu kvalitnějšího. A Valach se po počátečním ostychu přeučil rád. Jen společné podzimní večery trávené se sousedy přebíráním sušícího se ovoce v sušírni vyměnil za rozjímání nad přípravou a hlídáním ovocného kvasu. Nyní však začíná sušené ovoce na Valašsku znovu zažívat renezanci.

Ivana Spitzer Ostřanská,
historička Muzea regionu Valašsko